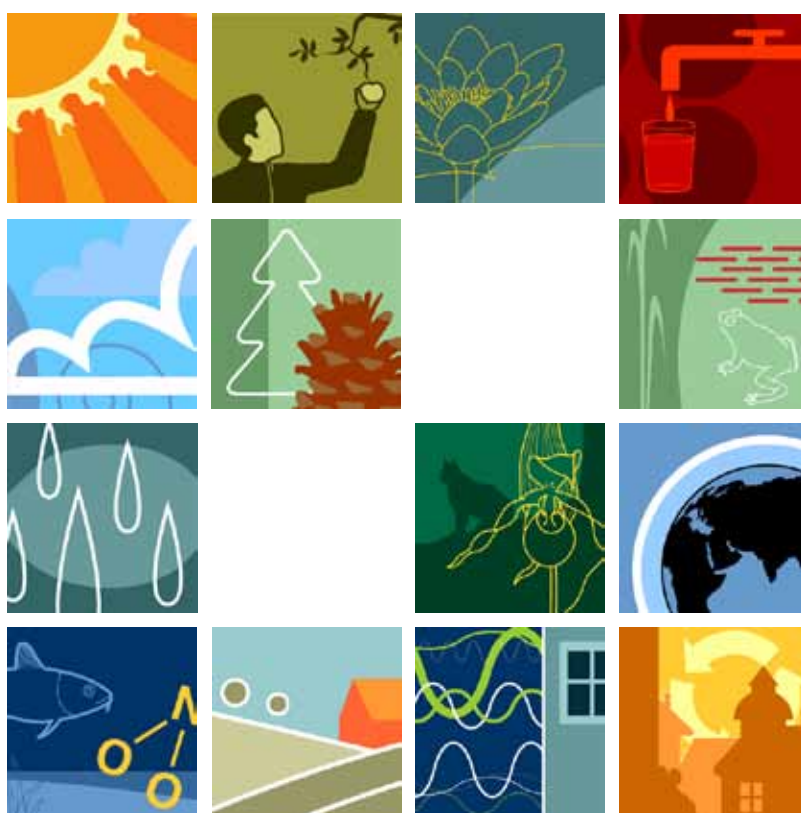

Regionala miljömål i Kronobergs län

2013-2020

beslutade 2013-01-08

uppdaterade med etappmål
som fastställdes 2014-02-27

Regionala miljömål i Kronobergs län

Januari 2013

ISSN 1103-8209

Meddelande nr 2013:01

Länsstyrelsen i Kronobergs län

351 86 VÄXJÖ

Telefon 010 223 70 00

e-post: miljomal.kronoberg@lansstyrelsen.se

Rapporten kan laddas ner från Länsstyrelsens webbplats

www.lansstyrelsen.se/kronoberg

Kontaktpersoner: Ida Andreasson, Louise Ellman Kareld

Layout: Christina Jonasson

Miljömålsillustrationer: Tobias Flygar

Foto på omslagets baksida: Hereforddjur, foto Anna-Karin Nyqvist

Kapitel	Kontaktpersoner
Begränsad klimatpåverkan	Per-Anders Persson, Ida Andreasson
Frisk luft	Madeleine Karlsson
Bara naturlig försurning	Anders Ahlström
Giftfri miljö	Madeleine Karlsson, Leif Karlsson, Anders Lingborg, Anna-Karin Nyqvist
Skyddande ozonskikt	Madeleine Karlsson
Säker strålmiljö	Strålsäkerhetsmyndigheten
Ingen övergödning	Elin Wallquist och Mikael Briland
Levande sjöar och vattendrag	Henric Linge, Åsa Fredriksson, Olof Lessmark, Monica Andersson och Per Ekerholm
Grundvatten av god kvalitet	Monica Andersson och Ann-Sofie Sidgren
Myllrande våtmarker	Sara Lamme, Mikael Briland och Per Ekerholm
Levande skogar	Skogsstyrelsen
Ett rikt odlingslandskap	Robert Simonsson, Per Ekerholm och Anna-Karin Nyqvist
God bebyggd miljö	Patrik Karlsson, Annette Peterson, Madeleine Karlsson och Dennis Olsson
Ett rikt växt- och djurliv	Per Ekerholm och Ellen Flygare

Innehållsförteckning

Förord – Varför behövs regionala mål?	4
Inledning	5
Generationsmålet	7
Begränsad klimatpåverkan	8
Frisk luft	10
Bara naturlig försurning	11
Giftfri miljö	12
Skyddande ozonskikt	13
Säker strålmiljö	14
Ingen övergödning	15
Levande sjöar och vattendrag	16
Grundvatten av god kvalitet	18
Myllrande våtmarker	19
Levande skogar	20
Ett rikt odlingslandskap	21
God bebyggd miljö	23
Ett rikt växt- och djurliv	24
Ett steg i miljömålsystemet	25

Förord - Regionala miljömål i Kronobergs län

Varför behövs regionala mål?

Konkreta och uppföljningsbara mål för länet är redskap som pekar ut riktningen för länets miljöarbete. Regionala mål behövs för att styra det regionala och lokala miljöarbetet mot miljö kvalitetsmålen och generationsmålet. Miljömålen är alltså hela länets angelägenhet, inte enbart Länsstyrelsens.

Miljö kvalitetsmålen beskriver den kvalitet och det tillstånd för Sveriges miljö-, natur- och kulturreсурser som är ekologiskt hållbara på lång sikt. Målen ska nås inom en generation, det vill säga till 2020 (*Begränsad klimatpåverkan* till 2050).

Miljö kvalitetsmålen syftar till att:

- främja människors hälsa
- värna den biologiska mångfalden och naturmiljön
- ta till vara kulturmiljön och de kulturhistoriska värdena
- bevara ekosystemens långsiktiga produktionsförmåga
- trygga en god hushållning med naturresurserna

Det har gått 12 års sedan miljömålssystemet infördes och det återstår åtta år innan miljö kvalitetsmålen ska vara uppnådda.

Nationellt beslutade preciseringar gäller fullt ut i länet. De regionala miljömålen ska ses som ett komplement till Svenska miljömål, preciseringar av miljö kvalitetsmålen och en första uppsättning etappmål som fastställdes våren 2012 av regeringen, samt till generationsmålet som fastställdes våren 2010.

Länsstyrelsen har fastställt Regionala miljömål för perioden 2013-2020. Samtidigt upphävdes tidigare regionala mål. För Kronobergs län finns därmed 45 regionala mål som har beslutats för att komplettera de nationella besluten.

Sammantaget visar de bedömningar som görs varje år att även om arbetet går framåt krävs det kraftfulla insatser om vi ska kunna nå miljö kvalitetsmålen till år 2020.

Den senaste bedömningarna finns att ta del av på Miljömålsportalen.

Slutligen:

Ska vi lyckas måste alla göra sitt för att nå målen, och allas insatser är viktiga.

Det är vår gemensamma miljö vi talar om.

Vad kan egentligen vara viktigare?

Kristina Alsér, landshövding i Kronobergs län

Inledning

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.
(Riksdagens definition av generationsmålet)

Bakgrund

Riksdagen antog under 2010 en proposition som innebär förändringar i miljömålen struktur och arbetets organisering, men miljömålsarbetets inriktning och ambitionsnivå är oförändrad. Länsstyrelsernas uppdrag är att i bred samverkan regionalisera miljömålen där det behövs, verka för att målen nås och följa upp om målen kan nås.

I april 2012 beslutade riksdagen om nya preciseringar för miljö kvalitetsmålen. Preciseringarna uttrycker det tillstånd som ska vara uppfyllt för att miljö kvalitetsmålet ska nås. I samband med beslutet om preciseringarna upphörde de tidigare delmålen att gälla och 13 nya etappmål inom områdena luftföroreningar, farliga ämnen, avfall och biologisk mångfald fastställdes. Sedan tidigare fanns etappmål för Begränsad klimatpåverkan. I juni 2013 har regeringen beslutat om fyra nya etappmål för farliga ämnen.

Delmålen har ersatts av etappmålen som i större utsträckning kommer att vara målövergripande och mer inriktade på den samhällsomställning som behövs för att nå miljö kvalitetsmålen inom en generation eller till år 2020/2050.

Miljömålsberedningen har fått uppdraget att ta fram nya etappmål som presenteras i samlade miljöstrategier med förslag på styrmedel och åtgärder för de områden som regeringen prioriterar. Information om miljö målsberedningens arbete med strategierna finns på hemsidan www.sou.gov.se/mmb.

Regionala mål för Kronobergs län

I revideringen av de regionala miljömålen har följande aspekter varit utgångspunkt för arbetet:

- senaste miljö målsbedömningen
- möjlighet att tillämpa ett regionalt perspektiv
- vilken nytta Länsstyrelsen och andra har av målet
- möjlighet till uppföljning.

Dialog har skett med länets kommuner samt Klimatkommission Kronoberg.

Förslag till regionala mål skickades därefter på remiss i länet 1 juli - 28 september 2012.

Landshövding Kristina Alsér fattade beslut om Regionala mål för Kronobergs län den 8 januari år 2013.

Måldokumentet

I måldokumentet behandlas 14 av de 16 miljö kvalitetsmålen, *Hav i balans samt levande kust och skärgård* och *Storslagen fjällmiljö* finns av naturliga skäl inte med, då länet saknar sådana miljöer. Miljöarbete inom ramen för Levande sjöar och vattendrag har dock oftast positiv effekt på *Hav i balans samt levande kust och skärgård*. Regionala mål inom *Levande skogar* ingår inte i denna revidering. Detta görs av Skogsstyrelsen, som är målansvarig myndighet, även regionalt.

Måldokumentet är disponerat enligt följande. Varje nationellt miljö kvalitetsmål beskrivs med dess innebörd, följt av de nationella preciseringarna, med kortnamnet.

Därefter följer regionala miljömål. Sammanlagt 45 regionala mål har beslutats fördelade på 10 miljö kvalitetsmål. För några av miljö kvalitetsmålen har bedömningen varit att de nationellt gällande preciseringarna räcker för länets miljöarbete och att regionala mål inte behövs. Sist redovisas de etappmål som regeringen har beslutat om. Om och när nya etappmål kommer till uppdateras dokumentet.

Dokumentet är tänkt som ett renodlat måldokument.

På Länsstyrelsens hemsida finns remissammanställningen med motivering till ändringar av målen samt information om miljömålsarbetet i länet.

GENERATIONSMÅLET

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Generationsmålet innebär att förutsättningarna för att lösa miljöproblemen ska nås inom en generation. Miljöpolitiken ska fokusera på att:

- Ekosystemen har återhämtat sig, eller är på väg att återhämta sig, och deras förmåga att långsiktigt generera ekosystemtjänster är säkrad.
- Den biologiska mångfalden och natur- och kulturmiljön bevaras, främjas och nyttjas hållbart.
- Människors hälsa utsätts för minimal negativ miljöpåverkan samtidigt som miljöns positiva inverkan på människors hälsa främjas.
- Kretsloppen är resurseffektiva och så långt som möjligt fria från farliga ämnen.
- En god hushållning sker med naturresurserna.
- Andelen förnybar energi ökar och att energianvändningen är effektiv med minimal påverkan på miljön.
- Konsumtionsmönstren av varor och tjänster orsakar så små miljö- och hälsoproblem som möjligt.

Begränsad klimatpåverkan

Halten av växthusgaser i atmosfären ska, i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar, stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.

Följande preciseringar har beslutats för miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan

Temperatur

- den globala ökningen av medeltemperaturen begränsas till högst 2 grader Celsius jämfört med den förindustriella nivån. Sverige ska verka internationellt för att det globala arbetet inriktas mot detta mål, och

Koncentration

- Sveriges klimatpolitik utformas så att den bidrar till att koncentrationen av växthusgaser i atmosfären på lång sikt stabiliseras på nivån högst 400 miljondelar koldioxidekvivalenter (ppmv koldioxidekvivalenter).

Landshövding Kristina Alsér kör miljöbil som tankas med E85.

Begränsad klimatpåverkan

Regionala mål

Fossilbränslefritt 2030

Användningen av fossila bränslen inom Kronobergs län har upphört 2030.

Plusenergilän

År 2050 är Kronobergs län ett Plusenergilän. Detta innebär att produktionen av förnybar energi och biobränsle överstiger den totala energianvändningen i länet, dvs. blir självförsörjande och kan exportera förnybar energi.

Utsläpp av koldioxid från fossilt bränsle

Utsläpp av koldioxid i Kronobergs län från fossila bränslen län ska till år 2020 ha minskat till 2 ton per år och per länsinvånare.

Förnyelsebar energi

70 % av den totala energianvändningen i Kronobergs län kommer år 2020 från förnybara källor.

Användning av elenergi

Användningen av elenergi i bostäder och lokaler samt industriprocesser ska minska med 20 % till 2020, räknat från 1995.

Fossil koldioxid från trafiken

Utsläppen av fossil koldioxid från trafik och arbetsfordon har år 2020 minskat med 35 %, jämfört med 1990 års utsläpp.

Förnyelsebara fordonsbränslen

Förnyelsebara fordonsbränslen utgör minst 30 % inom vägtransporter år 2020 i Kronobergs län

Förnyelsebara drivmedel i Kollektivtrafiken

Kollektivtrafiken i Kronobergs län är fossilbränslefri år 2020.

Produktion av förnyelsebara fordonsbränslen

Produktion av förnyelsebara fordonsbränslen, t.ex. biogas, i Kronobergs län ska vara minst 30 GWh år 2020.
(Detta motsvarar årsförbrukningen för ca 2 700 personbilar.)

Tankställen för förnyelsebara bränslen

Tankställen för förnyelsebara fordonsbränslen (utöver E85) finns i alla kommuner i Kronobergs län år 2020.

Ökat resande med kollektivtrafiken

För kollektivtrafiken gäller följande: Marknadsandelen ska öka till 15 % år 2030.

Foto: Bruno Bjärnberg.

Torv anses enligt Kyotoavtalet vara ett fossilt bränsle, men ofta räknas det som ett biobränsle
Foto: Regina Jönsson, Neova AB.

Frisk luft

Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas. Inriktningen är att miljö kvalitetsmålet ska nås inom en generation.

Miljö kvalitetsmålet Frisk luft preciseras så att med målet avses att halterna av luftföroreningar inte överskrider lågrisknivåer för cancer eller riktvärden för skydd mot sjukdomar eller påverkan på växter, djur, material och kulturföremål. Riktvärdena sätts med hänsyn till känsliga grupper och innebär att

- Bensen
 - halten av bensen inte överstiger 1 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde,
- Bens(a)pyren
 - halten av bens(a)pyren inte överstiger 0,0001 mikrogram per kubikmeter luft (0,1 nanogram per kubikmeter luft) beräknat som ett årsmedelvärde,
- Butadien
 - halten av butadien inte överstiger 0,2 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde,
- Formaldehyd
 - halten av formaldehyd inte överstiger 10 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett timmedelvärde,
- Partiklar (PM_{2,5})
 - halten av partiklar (PM_{2,5}) inte överstiger 10 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde eller 25 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett dygnsmedelvärde,
- Partiklar (PM₁₀)
 - halten av partiklar (PM₁₀) inte överstiger 15 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde eller 30 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett dygnsmedelvärde,
- Marknära ozon
 - halten av marknära ozon inte överstiger 70 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett åttatimmarsmedelvärde eller 80 mikrogram per kubikmeter luft räknat som ett timmedelvärde,
- Ozonindex
 - ozonindex inte överstiger 10 000 mikrogram per kubikmeter luft under en timme beräknat som ett AOT40-värde under perioden april–september,
- Kvävedioxid
 - halten av kvävedioxid inte överstiger 20 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde eller 60 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett timmedelvärde (98-percentil), och
- Korrosion
 - korrosion på kalksten understiger 6,5 mikrometer per år.

Regionala mål

Småskalig vedeldning

År 2020 sker minst 90 % av den småskaliga eldningen av biobränslen i länet i miljögodkända pannor (t.ex. pellets pannor eller vedpannor med ackumulatortank), räknat på antalet pannor.

Foto: Christina Jonasson.

Höga halter av partiklar i luften vi andas orsakar hjärt/kärlsjukdomar och sjukdomar i luftvägarna. I områden med hög trafik, många vedeldare och gamla vedpannor kan det bli höga halter av partiklar i luften. Partiklar mäts i PM₁₀. PM är en förkortning av engelskans "particulate matter", och 10 står för partikelstorleken, d.v.s. partiklar mindre än 10 mikrometer (partiklar med en diameter upp till 0,010 mm, en hundraedels mm). PM₁₀ är ingen strikt gräns för farliga partiklar, men det används som mått på luftburna partiklar av många tillsynsmyndigheter runt om i världen. På senare år har även ännu mindre partiklar, PM_{2,5}, uppmärksamats och börjat mätas.

Bara naturlig försurning

De försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen ska inte heller öka korrosionshastigheten i markförlagda tekniska material, vattenledningssystem, arkeologiska föremål och hållristningar.

Påverkan genom atmosfäriskt nedfall

Påverkan genom skogsbruk

Försurade sjöar och vattendrag

Försurad mark

Miljökvalitetsmålet Bara naturlig försurning preciseras så att med målet avses att

- nedfallet av luftburna svavel- och kväveföreningar från svenska och internationella källor inte medför att den kritiska belastningen för försurning av mark och vatten överskrids i någon del av Sverige,
- markanvändningens bidrag till försurning av mark och vatten motverkas genom att skogsbruket anpassas till växtplatsens försurningskänslighet,
- sjöar och vattendrag uppnår oberoende av kalkning minst god status med avseende på försurning enligt förordningen (2004:660) om förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön, och
- försurningen av marken inte påskyndar korrosion av tekniska material och arkeologiska föremål i mark och inte skadar den biologiska mångfalden i land- och vattnekosystem.

Regionala mål

Andel sjöar drabbade av försurning

Av länets samtliga sjöar >1 ha, ska år 2020:

högst 35 % av antalet sjöar vara försurade orsakad av mänskliga aktiviteter och högst 20 % av sammanlagda sjöytan vara försurad orsakad av mänskliga aktiviteter.

Målsjöar

Av länets sjöar som kalkas för sin egen skull (s.k. målsjöar), ska år 2020:

- mörten kunna fortplanta sig i minst 80 procent av antalet,
- mörten kunna fortplanta sig i så många att deras sammanlagda sjöyta motsvarar minst 96 procent av den totala ytan målsjöar.

Målvattendrag

Av länets vattendrag som kalkas för sin egen skull (målvattendrag) ska år 2020:

- bottenfaunan vara obetydligt påverkad av försurning i minst 70 procent av den sammanlagda sträckan.

Utsläpp av kväveoxider

År 2020 ska utsläppen av kväveoxider i Kronobergs län ha minskat till 2 500 ton.

Kanalen Växjösjön-Södra Bergundasjön.
Foto: Thomas Lakowitz.

Giftfri miljö

Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrunds nivåerna.

Den sammanlagda exponeringen för kemiska ämnen

Användningen av särskilt farliga ämnen
Oavsiktligt bildade ämnen
med farliga egenskaper

Förorenade områden

Kunskap om kemiska ämnens miljö- och hälsoegenskaper

Information om farliga ämnen i material och produkter

Miljökvalitetsmålet Giftfri miljö preciseras så att med målet avses att

- den sammanlagda exponeringen för kemiska ämnen via alla exponeringsvägar inte är skadlig för människor eller den biologiska mångfalden,
- användningen av särskilt farliga ämnen har så långt som möjligt upphört,
- spridningen av oavsiktligt bildade ämnen med farliga egenskaper är mycket liten och uppgifter om bildning, källor, utsläpp samt spridning av de mest betydande av dessa ämnen och deras nedbrytningsprodukter är tillgängliga,
- förorenade områden är åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön,
- kunskap om kemiska ämnens miljö- och hälsoegenskaper är tillgänglig och tillräcklig för riskbedömning, och
- information om miljö- och hälsofarliga ämnen i material, kemiska produkter och varor är tillgänglig.

Regionala mål

Slam från kommunala reningsverk

Slam från kommunala reningsverk i länet ska ha halter av bioackumulerande tungmetaller som ligger på en betryggande marginal (50 %) under gällande gränsvärden enligt SFS 1998:944. Detta gäller för bly (Pb), kadmium (Cd) och kvicksilver (Hg).

Kvicksilver i abborrar

Halten av kvicksilver i abborre (ettåriga) ska ligga på en betryggande marginal (50 %) under gällande gränsvärden för konsumtionsfisk.

Ekologisk konsumtion i offentliga sektorn

Andelen certifierade ekologiska livsmedel ska utgöra 75 % av den offentliga konsumtionen av livsmedel år 2020.

Efterbehandling av förorenade områden

Till år 2020 ska 10 prioriterade förorenade objekt ha åtgärdats i länet, räknat från 2007.

I länet finns cirka 2 000 områden som misstänks vara förorenade. Spåren ovan avslöjar ett gammalt sågverk. Foto: Ingrid Örlander, Länsstyrelsen.

Småskalig giftfri odling. Foto: Christina Jonasson.

Skyddande ozonskikt

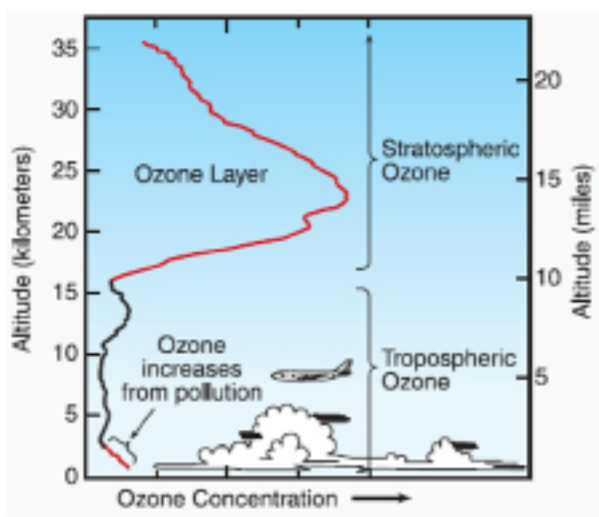
Ozonskiktet ska utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning.

vändpunkt och återväxt
ofarliga halter ozonnedbrytande ämnen

Miljö kvalitetsmålet Skyddande ozonskikt preciseras så att med målet avses att

- vändpunkten för uttunnningen av ozonskiktet har nåtts och början på återväxten observeras, och
- halterna av klor, brom och andra ozonnedbrytande ämnen i de övre luftlagren understiger den nivå där ozonskiktet påverkas negativt.

Inga regionala mål har beslutats.

Ordet ozon kommer från grekiskan och betyder "att lukta" eftersom ozon har en väldigt distinkt metallisk doft som kan uppfattas redan vid låga koncentrationer. 90 % av ozonet i atmosfären finns i stratosfären, ozonskiktet, och 10 % finns i troposfären, bland annat som marknära ozon. Bilden visar en profil av ozonkoncentrationen. Bilden är med tillstånd lånad från Naturvårdsverkets rapport 5767 om Skyddande ozonskikt.

Foto: Elin Kareld.

Foto: Louise Ellman Kareld.

Säker strålmiljö

Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning.

Strålskyddsprinciper

Radioaktiva ämnen

Ultraviolett strålning

Elektromagnetiska fält

Miljö kvalitetsmålet Säker strålmiljö preciseras så att med målet avses att

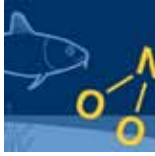
- individens exponering för skadlig strålning i arbetslivet och i övriga miljöer begränsas så långt det är rimligt möjligt,
- utsläppen av radioaktiva ämnen i miljön begränsas så att människors hälsa och den biologiska mångfalden skyddas,
- antalet årliga fall av hudcancer orsakade av ultraviolett strålning är lägre än år 2000, och
- exponeringen för elektromagnetiska fält i arbetslivet och i övriga miljöer är så låg att människors hälsa och den biologiska mångfalden inte påverkas negativt.

Inga regionala mål har beslutats.

Strålsäkerhetsmyndigheten ansvarar för arbetet med strålsäkerhet. De tar fram regler om hantering av strålning, kontrollerar dem som bedriver verksamhet, gör provningar och lämnar tillstånd enligt strålskyddslagen m.m.

Forskning tyder på att det inte finns en ökad cancer-risk för den som använt mobiltelefon kortare tid än tio år. Det saknas ännu tillräcklig kunskap om effekterna på längre sikt. Foto: Länsstyrelsen.

Ingen övergödning

Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

Påverkan på havet

Påverkan på landmiljön

Tillstånd i sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten

Tillstånd i havet

Miljö kvalitetsmålet Ingen övergödning preciseras så att med målet avses att

- den svenska och den sammanlagda tillförseln av kväveföreningar och fosforföreningar till Sveriges omgivande hav underskrider den maximala belastning som fastställs inom ramen för internationella överenskommelser,
- atmosfäriskt nedfall och brukande av mark inte leder till att ekosystemen uppvisar några väsentliga långsiktiga skadliga effekter av övergödande ämnen i någon del av Sverige,
- sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten uppnår minst god status för näringsämnen enligt förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön, och
- havet har minst god miljöstatus med avseende på övergödning enligt havsmiljöförordningen (2010:134).

Regionala mål

Utsläpp av ammoniak

Utsläppen av ammoniak i Kronobergs län ska inte överstiga 1 400 ton per år.

Foto: Thomas Lakowitz.

Foto: Ellen Flygare.

Foto: Thomas Lakowitz.

Levande sjöar och vattendrag

Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.

Miljökvalitetsmålet Levande sjöar och vattendrag preciseras så att med målet avses att

- sjöar och vattendrag har minst god ekologisk status eller potential och god kemisk status i enlighet med förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön,
- oexploaterade och i huvudsak opåverkade vattendrag har naturliga vattenflöden och vattennivåer bibehållna,
- ytvattentäkter som används för dricksvattenproduktion har god kvalitet,
- sjöar och vattendrags viktiga ekosystemtjänster är vidmakthållna,
- sjöar och vattendrag har strukturer och vattenflöden som ger möjlighet till livsmiljöer och spridningsvägar för vilda växt- och djurarter som en del i en grön infrastruktur,
- naturtyper och naturligt förekommande arter knutna till sjöar och vattendrag har gynnsam bevarandestatus och tillräcklig genetisk variation inom och mellan populationer,
- hotade arter har återhämtat sig och livsmiljöer har återställts i värdefulla sjöar och vattendrag,
- främmande arter och genotyper inte hotar den biologiska mångfalden,
- genetiskt modifierade organismer som kan hota den biologiska mångfalden inte är introducerade,
- sjöar och vattendrags natur- och kulturmiljövärden är bevarade och förutsättningarna för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns, och
- strandmiljöer, sjöar och vattendrags värden för fritidsfiske, badliv, båtliv och annat friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad.

God ekologisk och kemisk status

Oexploaterade och i huvudsak opåverkade vattendrag

Ytvattentäckters kvalitet

Ekosystemtjänster
Strukturer och vattenflöden

Gynnsam bevarandestatus och genetisk variation

Hotade arter och återställda livsmiljöer

Främmande arter och genotyper
Genetiskt modifierade organismer

Bevarade natur- och kulturmiljövärden

Friluftsliv

Stenvalvsbro vid Pjätteryd, Helgeå. Foto: Johan Kling.

Öring (*Salmo trutta*). Foto: Theodor Samuelsson.

Sik (*Coregonus* sp.). Foto: Theodor Samuelsson.

Levande sjöar och vattendrag

Regionala mål

Långsiktigt skydd för särskilt värdefulla naturmiljöer

År 2010-2020 ska minst fyra nya områden i särskilt värdefulla naturmiljöer i eller i anslutning till sjöar och vattendrag få ett långsiktigt skydd.

Restaurering av värdefulla vattensträckor

Senast år 2020 ska minst 50 % av de nationellt värdefulla vattendragssträckorna i Kronobergs län vara restaurerade med avseende på naturmiljön.

Populationen av mal

Populationen av mal bibehålls så att den minst motsvarar 2010 års nivå.

Utbredning av utter

Utbredningen av utter ska inte minska (jämfört med 2007).

Utbredning och återintroduktion av flodkräftan

Flodkräftan ska finnas i de vatten som 2005 hade kända bestånd. Återintroduktion av flodkräftor ska ske i de vatten där detta är möjligt.

Utbredning av tjockskalig målarmussla

De bestånd av tjockskalig målarmussla som var kända 2006 ska finnas i livskraftiga bestånd och inte minska i totalt antal förekomster eller totalt antal individer.

*Den tjockskaliga målarmusslan, *Unio crassus*, är den mest sällsynta av de stora arterna sötvattenmusslor i Sverige. Hot mot tjockskalig målarmussla kan vara förorening, övergödning samt fysiska förändringar av artens livsmiljö som rensning och reglering av vattendragen. Arten förekommer främst i rinnande vatten, i huvudsak på sand- och grusbotten. De små ungmusslorna lever under flera år nedgrävda i bottensedimentet. Detta stadium i musslans utveckling och dess ekologi är mycket dåligt kända. Musslorna kan uppnå den höga åldern av 50 år, och skalerna är därigenom viktiga miljökemiska "arkiv".*

Källa: www.artdatabanken.se.

Foto: Åsa Fredriksson.

Grundvatten av god kvalitet

Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.

Miljö kvalitetsmålet Grundvatten av god kvalitet preciseras så att med målet avses att

Grundvattnets kvalitet

- grundvattnet är med få undantag av sådan kvalitet att det inte begränsar användningen av grundvatten för allmän eller enskild dricksvattenförsörjning,
- grundvattenförekomster som omfattas av förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön har god kemisk status,
- utströmmande grundvatten har sådan kvalitet att det bidrar till en god livsmiljö för växter och djur i källor, sjöar, våtmarker, vattendrag och hav,
- grundvattenförekomster som omfattas av förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön har god kvantitativ status,
- grundvattennivåerna är sådana att negativa konsekvenser för vattenförsörjning, markstabilitet eller djur- och växtliv i angränsande ekosystem inte uppkommer, och
- naturgrusavlagringar av stor betydelse för dricksvattenförsörjning, energilagring, natur- och kulturlandskapet är fortsatt bevarade.

God kemisk grundvattenstatus

Kvaliteten på utströmmande grundvatten

God kvantitativ grundvattenstatus

Grundvattennivåer

Bevarande av naturgrusavlagringar

Inga regionala miljömål har beslutats.

80 % av kronobergarna har kommunalt dricksvatten, jämfört med 86 % av Sveriges övriga befolkning. Övriga har antingen grävd brunn (11 % i länet, jämfört med 4 % av Sveriges övriga befolkning) eller borrar brunn (8 % både i länet och i övriga befolkningen). Den som har en egen brunn är själv ansvarig för att vattnets kvalitet är god. Vid de analyser som gjordes 2007 visade det sig, att 20 % av de som hade grävda brunnar hade otjänligt vatten. Källa: Miljö och Hälsa 2009, Rapport från Skåne, Blekinge, Halland och Kronobergs län.

Foto: Malin Bendz-Hellgren.

Kur över en vattentäcksbrunn i en ås.
Foto: Birgitta Sundholm.

Myllrande våtmarker

Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.

Våtmarkstypernas utbredning

Ekosystemtjänster

Återskapade våtmarker och arters spridningsmöjligheter

Gynnsam bevarandestatus och genetisk variation

Hotade arter och återställda livsmiljöer

Främmande arter o genotyper

Genetiskt modifierade organismer

Bevarade natur- och kulturmiljövärden

Friluftsliv och buller

Miljökvalitetsmålet Myllrande våtmarker preciseras så att med målet avses att

- våtmarker av alla typer finns representerade i hela landet inom sina naturliga utbredningsområden,
- våtmarkernas viktiga ekosystemtjänster som biologisk produktion, kol-lagring, vattenhushållning, vattenrening och utjämning av vattenflöden är vidmakthållna,
- våtmarker är återskapade, i synnerhet där aktiviteter som exempelvis dränering och torvtäkter har medfört förlust och fragmentering av våtmarker och arter knutna till våtmarker har möjlighet att sprida sig till nya lokaler inom sitt naturliga utbredningsområde,
- naturtyper och naturligt förekommande arter knutna till våtmarkerna har gynnsam bevarandestatus och tillräcklig genetisk variation inom och mellan populationer,
- hotade våtmarksarter har återhämtat sig och livsmiljöer har återställts,
- främmande arter och genotyper inte hotar den biologiska mångfalden,
- genetiskt modifierade organismer som kan hota den biologiska mångfalden inte är introducerade,
- våtmarkernas natur- och kulturvärden i ett landskapsperspektiv är bevarade och förutsättningarna för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns, och
- våtmarkernas värde för friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad.

Regionala miljömål

Myrskyddsplanen

Samtliga våtmarker i Kronobergs län som ingår i "Myrskyddsplan för Sverige" ska ha ett långsiktigt skydd senast år 2020.

Öka arealen våtmarker i odlingslandskapet

I odlingslandskapet i Kronobergs län ska minst 400 ha våtmarker och småvatten anläggas eller återställas fram till år 2020, räknat från år 2000.

Spången gör att myren blir lättare att gå på för besökare. Foto: Börne Thorstensson.

Högmosse. Foto: Annika Smålander.

Större vattensalamander, *Triturus cristatus*, Foto: Pål Merlenius.

Levande skogar

Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.

Miljökvalitetsmålet Levande skogar preciseras så att med målet avses att

- skogsmarkens fysikaliska, kemiska, hydrologiska och biologiska egenskaper och processer är bibehållna,
- skogens ekosystemtjänster är vidmakthållna,
- skogens biologiska mångfald är bevarad i samtliga naturgeografiska regioner och arter har möjlighet att sprida sig inom sina naturliga utbredningsområden som en del i en grön infrastruktur,
- naturtyper och naturligt förekommande arter knutna till skogslandskapet har gynnsam bevarandestatus och tillräcklig genetisk variation inom och mellan populationer,
- hotade arter har återhämtat sig och livsmiljöer har återställts i värdefulla skogar,
- främmande arter och genotyper inte hotar skogens biologiska mångfald,
- genetiskt modifierade organismer som kan hota den biologiska mångfalden inte är introducerade,
- natur- och kulturmiljövärden i skogen är bevarade och förutsättningarna för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns, och
- skogens värden för friluftslivet är värnade och bibehållna.

Regionala miljömål beslutas av Skogsstyrelsen.

Skogsmarkens egenskaper och processer

Ekosystemtjänster

Grön infrastruktur

Gynnsam bevarandestatus och genetisk variation

Hotade arter och återställda livsmiljöer

Främmande arter o genotyper

Genetiskt modifierade organismer

Bevarade natur- och kulturmiljövärden

Friluftsliv

Naturresevatet Vitthults urskog. Foto: Louise Ellman Kareld.

Ett rikt odlingslandskap

Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.

Miljökvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap preciseras så att med målet avses att

Åkermarkens egenskaper och processer

Jordbruksmarkens halt av föroreningar

Ekosystemtjänster
Variationsrikt odlingslandskap

Gynnsam bevarandestatus och genetisk variation

Växt- och husdjursgenetiska resurser

Hotade arter och naturmiljöer

Främmande arter och genotyper
Genetiskt modifierade organismer

Bevarade natur- och kulturmiljövärden

Kultur- och bebyggelsemiljöer

Friluftsliv

- åkermarkens fysikaliska, kemiska, hydrologiska och biologiska egenskaper och processer är bibehållna,
- jordbruksmarken har så låg halt av föroreningar att ekosystemens funktioner, den biologiska mångfalden och människors hälsa inte hotas,
- odlingslandskapets viktiga ekosystemtjänster är vidmakthållna,
- odlingslandskapet är öppet och variationsrikt med betydande inslag av hävdade naturbetesmarker och slätterängar, småbiotoper och vattenmiljöer, bland annat som en del i en grön infrastruktur och erbjuder livsmiljöer och spridningsvägar för vilda växt- och djurarter,
- naturtyper och arter knutna till odlingslandskapet har gynnsam bevarandestatus och tillräcklig genetisk variation inom och mellan populationer,
- husdjurens lantraser och de odlade växternas genetiska resurser är hållbart bevarade,
- hotade arter och naturmiljöer har återhämtat sig,
- främmande arter och genotyper inte hotar den biologiska mångfalden,
- genetiskt modifierade organismer som kan hota den biologiska mångfalden inte är introducerade,
- biologiska värden och kulturmiljövärden i odlingslandskapet som uppkommit genom långvarig traditionsenlig skötsel är bevarade eller förbättrade,
- kultur- och bebyggelsemiljöer i odlingslandskapet är bevarade och förutsättningar för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns, och
- odlingslandskapets värden för friluftslivet är värnade och bibehållna samt tillgängliga för människor.

Stenmurar är viktiga småbiotoper för många djur och växter. Stenmurar är en viktig livsmiljö för många djur. Stenmurarna i odlingslandskapet har ett starkt lagskydd. Foto: Lennart Swanström.

Ett rikt odlingslandskap

Regionala miljömål

Åker-, ängs- och betesmarksareal ska bibehållas

Länets åker-, ängs- och betesmarksareal ska år 2020 omfatta minst 68 000 ha.

Bevara ängar och naturbetesmarker

Länets ängar och naturbetesmarker ska bevaras och arealen bibehållas i åtminstone dagens utsträckning. Åtminstone 5 000 ha ska år 2020 skötas och omfattas av miljöersättning för marker med höga natur- och kulturhistoriska värden (ersättning för särskilda värden) eller motsvarande.

Öka slåtterängsarealen som sköts

Länets slåtterängsareal som sköts och omfattas av miljöersättning för marker med höga natur- och kulturhistoriska värden (ersättning för särskilda värden) eller motsvarande ska öka så att den år 2020 uppgår till minst 600 ha.

Öka totalarealen av slåtterängar

Länets totala slåtterängsareal ska år 2020 omfatta minst 800 ha.

Bibehålla arealen skogsbete

Länets skogsbetesareal ska bibehållas så att den år 2020 uppgår till åtminstone 100 ha.

Bevarande av natur- och kulturmiljöer i åkermark

Minst 50 % av länets åkerareal ska år 2020 omfattas av EU-ersättningen för bevarande av natur- och kulturmiljöer eller motsvarande ersättning.

Bevara ängsfruktodlingarna

Länets idag skötta ängsfruktodlingar ska bevaras så att de omfattar minst 30 ha och 3 000 beskurna träd.

Bevarande av lokala fruktsorter

Samtliga lokala fruktsorter i Urshultsområdet ska bevaras.

Äpple: Urshults kungsäpple I och II, Västerbotorps glasäpple, Äpple från Sånnahult.

Plommon: Tidig Victoria. *Päron:* Fårarmbergamott, Långåkerpäron. *Körsbär:* Zafir.

Certifierad ekologisk odlad jordbruksmark

Den certifierade ekologiskt odlade jordbruksmarken ska vid utgången av 2020 utgöra minst 20 % av länets jordbruksmark.

Certifierad ekologisk producerad mjölk

Andelen certifierad ekologiskt producerad mjölk i länet ska öka eller bibehållas jämfört med 2010 års nivå (andelen var 5,1 % oktober 2009).

Certifierad ekologisk produktion av ägg

Den certifierade ekologiska produktionen av ägg i länet ska som minst bibehållas, helst öka jämfört med 2010 nivå (34 % 2009)

Certifierad ekologisk produktion av nötkött

Andelen certifierad ekologiskt producerat nötkött ska vid utgången av 2020 utgöra minst 20 % av länets produktion av nötkött.

Certifierad ekologisk produktion av lammkött

Den certifierade ekologiska produktionen av lammkött ska vid utgången av 2020 utgöra minst 20 % av länets produktion av lammkött.

God bebyggd miljö

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

Miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö preciseras så att med målet avses att

Hållbar bebyggelsestruktur

- en långsiktigt hållbar bebyggelsestruktur har utvecklats både vid nylokalisering av byggnader, anläggningar och verksamheter och vid användning, förvaltning och omvandling av befintlig bebyggelse samtidigt som byggnader är hållbart utformade,

Hållbar samhällsplanering

- städer och tätorter samt sambandet mellan tätorter och landsbygd är planerade utifrån ett sammanhållet och hållbart perspektiv på sociala, ekonomiska samt miljö- och hälsorelaterade frågor,

Infrastruktur

- infrastruktur för energisystem, transporter, avfallshantering och vatten- och avloppsförsörjning är integrerade i stadsplaneringen och i övrig fysisk planering samt att lokalisering och utformning av infrastrukturen är anpassad till människors behov, för att minska resurs- och energianvändning samt klimatpåverkan, samtidigt som hänsyn är tagen till natur- och kulturmiljö, estetik, hälsa och säkerhet,

Kollektivtrafik, gång och cykel

- kollektivtrafiksystem är miljöanpassade, energieffektiva och tillgängliga och att det finns attraktiva, säkra och effektiva gång- och cykelvägar,

Natur- och grönområden

- det finns natur- och grönområden och grönstråk i närhet till bebyggelsen med god kvalitet och tillgänglighet,

Kulturvärden i bebyggd miljö

- det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer samt platser och landskap bevaras, används och utvecklas,

God vardagsmiljö

- den bebyggda miljön utgår från och stöder människans behov, ger skönhetsupplevelser och trevnad samt har ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur,

Hälsa och säkerhet

- människor inte utsätts för skadliga luftföroreningar, kemiska ämnen, ljudnivåer och radonhalter eller andra oacceptabla hälso- eller säkerhetsrisker,

Hushållning med energi och naturresurser

- användningen av energi, mark, vatten och andra naturresurser sker på ett effektivt, resursbesparande och miljöanpassat sätt för att på sikt minska och att främst förnybara energikällor används, och

Hållbar avfallshantering

- avfallshanteringen är effektiv för samhället, enkel att använda för konsumenterna och att avfallet förebyggs samtidigt som resurserna i det avfall som uppstår tas till vara i så hög grad som möjligt samt att avfallsets påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras.

Regionalt miljömål

Biologiskt avfall

Allt matavfall från hushåll och verksamheter samlas in och rötas till biogas år 2020.

Kvarteret Sjalakoret 4, Växjö. Foto: Länsstyrelsen.

Ett rikt växt- och djurliv

Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

Miljökvalitetsmålet Ett rikt växt- och djurliv preciseras så att med målet avses att

- bevarandestatusen för i Sverige naturligt förekommande naturtyper och arter är gynnsam och för hotade arter har statusen förbättrats samt att tillräcklig genetisk variation är bibehållen inom och mellan populationer,
- den av klimatscenarier utpekade förhöjda risken för utdöende har minskat för de arter och naturtyper som löper störst risk att påverkas negativt av klimatförändringar,
- ekosystemen har förmåga att klara av störningar samt anpassa sig till förändringar, som ett ändrat klimat, så att de kan fortsätta leverera ekosystemtjänster och bidra till att motverka klimatförändringen och dess effekter,
- det finns en fungerande grön infrastruktur, som upprätthålls genom en kombination av skydd, återställande och hållbart nyttjande inom sektorer, så att fragmentering av populationer och livsmiljöer inte sker och den biologiska mångfalden i landskapet bevaras,
- genetiskt modifierade organismer som kan hota den biologiska mångfalden inte är introducerade,
- främmande arter och genotyper inte hotar den biologiska mångfalden,
- det biologiska kulturarvet är förvaltats så att viktiga natur- och kulturvärden är bevarade och förutsättningar finns för ett fortsatt bevarande och utveckling av värdena, och
- tätortsnära natur som är värdefull för friluftslivet, kulturmiljön och den biologiska mångfalden värnas och bibehålls samt är tillgänglig för människan.

Gynnsam bevarandestatus
och genetisk variation

Påverkan av
klimatförändringar

Ekosystemtjänster
och resiliens

Grön infrastruktur

Genetiskt modifierade
organismer

Främmande arter
och genotyper
Biologiskt kulturarv

Tätortsnära natur

Regionala miljömål

Skyddsvärda träd, mål till 2016

Hejda förlusten av den biologiska mångfalden knuten till skyddsvärda träd:

- Av de identifierade levande skyddsvärda träden* inom skyddade områden ska 100 % ha en gynnsam bevarandestatus år 2016.
- Av de identifierade levande skyddsvärda träden* utanför skyddade områden ska 80 % ha en gynnsam bevarandestatus år 2016.

* Definition enligt Länsstyrelsens plan för inventering, skötsel och information om särskilt skyddsvärda träd i Kronobergs län 2009-2013.

Skyddsvärda träd, mål till 2020

Hejda förlusten av den biologiska mångfalden knuten till skyddsvärda träd: Antalet identifierade skyddsvärda träd per inventeringsområde minskar inte under perioden 2010–2020.

Svartoxe. Foto: Jonas Hedin.

Etappmål i miljömålsystemet

Etappmålen ska identifiera en önskad samhällsombildning och ange steg på vägen för att nå generationsmålet och eller flera miljö kvalitetsmål. Etappmålen ska inte ange ett miljö tillstånd, eftersom det är fastlagt i miljö kvalitetsmålen med preciseringar.

AVFALL

Regeringen har antagit två etappmål för att öka resurshushållningen på avfallsområdet.

Ökad resurshushållning i livsmedelskedjan

Etappmålet om ökad resurshushållning i livsmedelskedjan innebär att insatser ska vidtas så att resurshushållningen i livsmedelskedjan ökar genom att minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, där minst 40 procent behandlas, så att även energi tas tillvara senast 2018.

Ökad resurshushållning i byggsektorn

Etappmålet om byggnads- och rivningsavfall innebär att insatser ska vidtas så att förberedandet för återanvändning, materialåtervinning och annat materialutnyttjande av icke-farligt byggnads- och rivningsavfall är minst 70 viktprocent senast 2020.

BIOLOGISK MÅNGFALD

Regeringen har antagit tio etappmål för biologisk mångfald.

Ekosystemtjänster och resiliens

Etappmålet om ekosystemtjänster och resiliens innebär att viktiga ekosystemtjänster och faktorer som påverkar deras vidmakthållande är identifierade och systematiserade senast 2013.

Betydelsen av den biologiska mångfalden och värdet av ekosystemtjänster

Etappmålet om betydelsen av den biologiska mångfalden och värdet av ekosystemtjänster innebär att senast 2018 ska betydelsen av biologisk mångfald och värdet ekosystemtjänster vara allmänt kända och integreras i ekonomiska ställningstaganden, politiska avväganden och andra beslut i samhället där så är relevant och skäligt.

Hotade arter och naturtyper

Etappmålet om hotade arter och naturtyper innebär att åtgärdsprogram för att uppnå gynnsam bevarandestatus för sådana hotade arter och naturtyper som inte kan säkerställas genom pågående åtgärder för hållbar mark- och vattenanvändning och befintligt områdeskydd ska vara genomförda eller under genomförande senast 2015.

ArtDatabanken tar fram rödlistor, som beskriver arternas status, för landet som helhet. Naturvårdsverket fastställer listorna. Systemet följer det system som har utvecklats av Internationella naturvårdsunionen, IUCN. Arterna grupperas i listorna med kategorier och kriterier som på ett översiktligt sätt betecknar grad av utdöenderisk.

Data Deficient DD	Nationellt utdöd Regionally Extinct RE	Hotade Rödlistade
	Akut hotad Critically Endangered CR	
	Starkt hotad Endangered EN	
	Sårbar Vulnerable VU	
	Nära hotad Near Threatened NT	
	Livskraftig Least Concern LC	

Invasiva främmande arter

Etappmålet om invasiva främmande arter innebär att invasiva främmande arters effekter i Sverige vad avser biologisk mångfald samt socioekonomiska effekter på bland annat hälsa ska vara bedömda och prioriterade insatser för bekämpning ska ha inletts senast 2015.

Kunskap om genetisk mångfald

Etappmålet om kunskap om genetisk mångfald innebär att en kartläggning och övervakning av den genetiska mångfalden ska ha inletts senast 2015.

Etappmål om helhetssyn på markanvändningen

Etappmålet om helhetssyn på markanvändningen är att samordningen inom den statliga förvaltningen har förstärkts senast 2016 så att helhetssynen på markanvändningen har ökat.

Etappmål om skydd av landområden, sötvattensområden och marina områden

Etappmålet om skydd av landområden, sötvattensområden och marina områden är att minst 20 procent av Sveriges land- och sötvattensområden samt 10 procent av Sveriges marina områden senast år 2020 bidrar till att nå nationella och internationella mål för biologisk mångfald. Detta ska ske genom skydd eller annat bevarande av områden som har särskild betydelse för biologisk mångfald eller ekosystemtjänster. Bevarandet ska ske med ekologiskt representativa och väl förbundna system där reservat, andra effektiva områdesbaserade skyddsåtgärder eller miljöanpassat brukande ingår. Systemen ska vara väl integrerade i omgivande landskap och förvaltas på ett effektivt och inkluderande sätt. Skydd av områden ska till 2020 utökas med minst 1 142 000 hektar räknat från 2012 enligt följande:

- Skogar med höga naturvärden ska skyddas från avverkning. Detta ska ske genom att det formella skyddet av skogsmark har ökat med cirka 150 000 hektar skogsmark med höga naturvärden och i behov av formellt skydd nedan gränsen för fjällnära skog.
- Skogsbrukets frivilliga avsättningar bör ha ökat i omfattning med cirka 200 000 hektar skogsmark i områden som har eller kan komma att utveckla höga naturvärden till totalt 1 450 000 hektar.
- Det formella skyddet av våtmarker har ökat med cirka 210 000 hektar genom att myrar med höga naturvärden i den nationella myrskyddsplanen skyddas.
- Det formella skyddet av sjöar och vattendrag har ökat med minst 12 000 hektar.
- Det formella skyddet av marina områden har ökat med minst 570 000 hektar.
- De ekologiska sambanden har stärkts så att skyddade och på andra sätt bevarade områden och biotoper är väl förbundna och integrerade i landskapet, inklusive den marina miljön.

*En invasiv art som redan är ett problem i Kronobergs län är Sjögull, *Nymphoides peltata*, som säljs som en vacker prydnadsväxt för dammar.*

Den har sitt naturliga ursprung i Västsibirien. Ibland har den satts ut i sjöar eller åar för att man vill försköna vid exempelvis en brygga eller i en damm. Detta kan få ödesdigra konsekvenser.

Vattenväxten är duktig på att sprida sig och kan skjuta fem meter långa revor på några månader. Växtdelar som lossnar slår nya rötter och sprids med strömmar och kan bilda nya kolonier långt från den gamla. Flytblad kan snabbt täcka vattenytan helt över stora områden. Växten kan växa från noll till tre meters vattendjup, vilket gör att stora delar av sjöar helt kan växa igen, vilket kan omöjliggöra bad, fiske och båttrafik där den breder ut sig. Dessutom får det stora ekologiska konsekvenser genom att växten skuggar botten, konkurrerar ut andra vattenväxter och förvärrar övergödning.

Etappmål om miljöhänsyn i skogsbruket

Etappmålet om miljöhänsyn i skogsbruket är att senast 2015 är de förväntningar som samhället har på miljöhänsyn i skogsbruket tydliggjorda och kända för skogsbruket, så att de får en praktisk tillämpning.

Etappmål om ett variationsrikt skogsbruk

Etappmålet om ett variationsrikt skogsbruk är att bestämmelser har förtydligats så att det senast 2015 finns goda förutsättningar för ett variationsrikt skogsbruk.

Etappmål om en dialogprocess i ett nationellt skogsprogram

Etappmålet om en dialogprocess i ett nationellt skogsprogram är att en öppen dialog med intressenter som berörs av skogen och dess värdekedja har etablerats senast den 1 juli 2015. Dialogen omfattar ekonomiska, sociala och miljömässiga värden och syftar till att skogen och dess värdekedja ytterligare bidrar till utvecklingen mot ett hållbart samhälle och en växande biobaserad samhällsekonomi.

FARLIGA ÄMNEN

Regeringen har antagit åtta etappmål för farliga ämnen.

Särskilt farliga ämnen

Etappmålet om särskilt farliga ämnen innebär att beslut som fattas inom Europeiska unionen och internationellt om sådana ämnen ska innehålla åtgärder som innebär att:

- hormonstörande respektive kraftigt allergiframkallande ämnen betraktas som särskilt farliga ämnen i relevanta regelverk senast 2015,
- särskilt farliga ämnen blir föremål för prövning eller beslut om utfasning under gällande regelverk inom alla användningsområden senast 2018,
- särskilt farliga ämnen i produktionsprocesser används endast under strikt reglerade omständigheter senast 2018, och
- uttrycket "särskilt farliga ämnen" i relevanta regelverk även inkluderar ämnen med andra allvarliga egenskaper än de som omfattas av nuvarande specifika kriterier och som inger motsvarande grad av betänklighet senast 2018.

Kunskap om ämnens hälso- och miljöegenskaper

Etappmålet om kunskap om ämnens hälso- och miljöegenskaper innebär att beslut som fattas inom Europeiska unionen och internationellt ställer krav på att uppgifter om miljö- och hälsofarliga egenskaper hos kemiska ämnen ska vara tillgängliga och tillräckliga för att möjliggöra riskbedömning för alla användningsområden. Besluten ska innehålla åtgärder som innebär att

- relevanta regelverk ställer krav på kunskap samt uppgifter om förekomst gällande nanopartiklar och nanomaterial som är tillräckliga för att bedöma och minimera hälso- och miljöeffekter av sådana senast 2015,
- förutsättningar finns för att relevanta regelverk kan beakta kombinationseffekter vid exponering för kemikalier senast 2015,
- regelverken beaktar att barn är särskilt känsliga för påverkan från kemikalier senast 2015, och
- informationskraven i samband med registrering i Reach för ämnen som tillverkas eller importeras i lägre kvantiteter (mindre än 10 ton per tillverkare eller importör och år) stärks senast 2018.

Information om farliga ämnen i varor

Etappmålet om information om farliga ämnen i varor innebär att

- regelverk eller överenskommelser inom Europeiska unionen eller internationellt ska tillämpas så att information om miljö- och hälsofarliga ämnen i varor är tillgänglig för alla berörda senast 2020,
- reglerna ska införas stegvis för olika varugrupper och i informationen ska särskilt barns hälsa beaktas, och
- information om hälso- och miljöfarliga ämnen som ingår i material och varor görs tillgängliga under varans hela livscykel genom harmoniserade system som omfattar prioriterade varugrupper.

Utveckling och tillämpning av EU:s kemikalieregler

Etappmålet om utveckling och tillämpning av EU:s kemikalieregler är att Reach och andra relevanta EU-regelverk, senast 2020 tillämpas eller om så behövs revideras, så att

- det i ökad utsträckning blir möjligt att bedöma och pröva grupper av ämnen med liknande inneboende egenskaper, kemisk struktur eller användningsområde, och
- substitutionsprincipen och dess tillämpning stärks i samband med begränsningar, tillståndsprövning och andra relevanta moment i regelverket.

En effektivare kemikalietillsyn inom EU

Etappmålet om en effektivare kemikalietillsyn inom Europeiska unionen är att senast 2018 har beslut fattats inom Europeiska unionen som förstärker och effektiviserar tillsynen i medlemsländerna samt utvecklar tillsynssamverkan inom unionen gällande regler för kemikalier inklusive farliga ämnen i varor och avfall.

Giftfria och resurseffektiva kretslopp

Etappmålet om giftfria och resurseffektiva kretslopp är att användningen av återvunna material ska vara säker ur hälso- och miljösynpunkt genom att återcirkulation av farliga ämnen så långt som möjligt undviks samtidigt som resurseffektiva kretslopp eftersträvas. Detta uppnås genom en samlad åtgärdsstrategi inom Europeiska unionen, vilken senast 2018 resulterat i bland annat följande insatser:

- EU:s regelverk för avfall, kemikalier och varor är i huvudsak kompletterade och samordnade så att de styr mot giftfria och resurseffektiva kretslopp, och
- principen om höga och likvärdiga krav på innehållet av farliga ämnen i nyproducerade och återvunna material är fastslagen genom beslut där så är lämpligt.

Minska barns exponering för farliga kemikalier

Etappmålet om att minska barns exponering för farliga kemikalier är att senast 2018 har beslut fattats avseende befintliga och vid behov nya regelverk och andra styrmedel, vilka medför en betydande minskning av hälsoriskerna för barn till följd av den samlade exponeringen för kemikalier. Riskminskningen ska bedömas i jämförelse med situationen 2012.

Ökad miljöhänsyn i EU:s läkemedelslagstiftning och internationellt

Etappmålet om ökad miljöhänsyn i EU:s läkemedelslagstiftning och internationellt är att senast 2020 har beslut fattats inom Europeiska unionen eller internationellt som innebär att befintliga och eventuella nya regelverk för human- och veterinärmedicinska läkemedel i ökad utsträckning väger in miljöaspekter.

KLIMAT

Riksdagen har antagit ett etappmål för miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan.

Utsläpp av växthusgaser till år 2020

Etappmålet för Begränsad klimatpåverkan innebär att utsläppen för Sverige år 2020 bör vara 40 procent lägre än utsläppen år 1990 och gäller för de verksamheter som inte omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter. Detta innebär att utsläppen av växthusgaser år 2020 ska vara cirka 20 miljoner ton koldioxid-ekvivalenter lägre för den icke handlande sektorn i förhållande till 1990 års nivå. Minskningen sker genom utsläppsreduktioner i Sverige och i form av investeringar i andra EU-länder eller flexibla mekanismer som mekanismen för ren utveckling (CDM).

LUFTFÖRORENINGAR

Regeringen har antagit tre etappmål för utsläpp av luftföroreningar.

Begränsade utsläpp av gränsöverskridande luftföroreningar i Europa

Etappmålet om begränsade utsläpp av gränsöverskridande luftföroreningar i Europa innebär att:

- Europeiska unionen har beslutat om ytterligare begränsningar av nationella utsläpp av luftföroreningar genom en revision av det s.k. takdirektivet senast 2015, och

- ändringen av Göteborgsprotokollet under konventionen om långväga gränsöverskridande luftföroreningar har ratificerats av tillräckligt många länder för att ha trätt i kraft senast 2015.

Begränsningar av utsläpp av luftföroreningar från sjöfarten

Etappmålet om utsläpp av luftföroreningar från sjöfarten innebär att utsläppen av svaveldioxid, kväveoxider och partiklar ska ha börjat minska från fartygstrafiken i Östersjön och Nordsjön senast 2016.

Luftföroreningar från småskalig vedeldning

Etappmålet om utsläpp av luftföroreningar från småskalig vedeldning innebär att nya pannor för småskalig vedeldning ska ha låga utsläpp av luftföroreningar och hög verkningsgrad. Boverket har i uppdrag att förbereda nya byggregler under 2012.

LÄNSSTYRELSEN
I KRONOBERGS LÄN